

El Dret a Morir Dignament.

Dues notícies han aparegut recentment als mitjans i de nou s'ha reprès el debat sobre l'eutanàsia i el suïcidi assistit.

Una d'elles, ha estat el cas d'Angel Hernández, marit de Ma José Carrasco a qui, després d'una llarguíssima malalta terminal, va ajudar a treure's la vida ingerint un fàrmac, que ella havia comprat a internet. Aquest fet, que ha omplert pàgines de diaris, espais radiofònics i televisius, ens ha mostrat, a partir de les gravacions en la més estricta intimitat i envoltat d'una aura d'amor conjugal, el suïcidi assistit de la Mª José Carrasco. Angel Hernández, ara immers en un laberíntic procés judicial ja que se'l vol acusar de violència de gènere, va ser present al Parlament de Catalunya on intervingué en un acte institucional sobre el tema i oferí una roda de premsa. En l'explicació de la seva acció, Hernández manifestà: "Facin el que facin, em condemnin o no, la violència no la trobaran enlloc: vaig complir la voluntat de la María José".

L'altre, el cas de Vincenç Lambert, infermer francès, a qui l'any 2009 un accident de trànsit va deixar tetraplègic i en estat vegetatiu. Lambert havia parlat amb la seva dona sobre com volia que fos el final de la seva vida però no va deixar signat el testament vital. La baralla legal per donar-li una mort digna, entre la seva esposa i la dels pares que s'hi neguen, ha agitat el debat a França sobre una llei d'eutanàsia que segons una recent enquesta el 96% del francesos recolzarien. En mig de la polèmica suscitada, el propi expresident francès François Hollande acaba de signar el seu testament vital, per donar exemple (sols un 13% de francesos el tenen signat).

A Espanya, fa més de 25 anys, que el gallec Ramón Sampedro va obrir el debat públic sobre la legalització de l'eutanàsia i va iniciar la seva lluita judicial, acompanyat per l'associació Dret a Morir Dignament (DMD), llavors presidida pel filòsof Salvador Pàniker. Amb tot, Ramón Sampedro no va poder ser legalment ajudat a morir i va haver de fer-ho sense suport mèdic i en clandestinitat, com es pot veure a la pel·lícula *Mar adentro*.

A la comarca del Garraf hi viu el Dr. Marcos Ariel Hourmann únic metge penalitzat a Espanya per practicar una eutanàsia. La seva dura experiència ens la descriu en el llibre *Morir viviendo, vivir muriendo* (2017) i també la podem veure convertida en el text teatral *Celebraré mi muerte*, produïda per Jordi Évole i Alberto San Juan i interpretada per el mateix Marcos A. Hourmann.

Des de la polèmica iniciada per Ramon Sampedro, una vintena de vegades ha arribat al Congrés dels Diputats la demanda de despenalització del suïcidi assistit i d'una llei d'eutanàsia. A la legislatura anterior, la llei es va quedar a les portes, la Mesa (amb majoria de Ciutadans i PP) va paralyzar la seva tramitació durant 19 setmanes. Ara confiem que amb una nova composició progressista de la Mesa la llei es pugui debatre i tiri endavant. Una llei d'aquestes característiques, com altres que topen amb algun tipus de moral religiosa, aporta drets però no obliga. Pel fet que hi hagi una llei de divorci, els matrimonis no s'han de divorciar; ni la llei de l'avortament obliga a les dones a interrompre l'embaràs, ni la llei del matrimoni homosexual obliga a casar-se a les persones del mateix sexe. Mentre en altres països la ciutadania compta amb un marc legal. Holanda (2001), Bèlgica (2002), Luxemburg (2009), Quebec (2014), Canadà (2016) tenen legalitzades les dues actuacions per una bona mort: eutanàsia i suïcidi assistit; i d'altres com Suïssa (2001) i alguns estats dels Estats Units d'Amèrica permeten el suïcidi medicament assistit.

Fins ara he assenyalat els drets per morir dignament que encara no tenim i pels quals cal seguir treballant. Però com associació que està en aquesta lluita des de l'any 1984, DMD se sent orgullosa del que s'ha aconseguit. Catalunya, a l'any 2000, i dos anys després l'Estat espanyol, van reconèixer un seguit de drets del pacient entre els que en destacaré dos: el primer és el **dret al consentiment informat**. Això va suposar la fi del la visió paternalista i omnipotent d'alguns metges i l'obligació de l'equip mèdic d'informar-nos del diagnòstic i nosaltres disposem del dret d'acceptar o rebutjar el tractament. La pel·lícula *Truman* protagonitzada per Eduardo Darín, en clau de comèdia dramàtica, n'és un bon exemple. L'altre dret que vull destacar va ser la legalització del **Document de Voluntats Anticipades (DVA)**, pel qual qualsevol persona amb plenes facultats i sense coacció nomena a un representant i deixa escrites les atencions mèdiques que desitja rebre i les que no en cas de no tenir possibilitat de recuperació. Des de l'associació creiem que és fonamental fer el DVA o Testament vital perquè deixar escrita la voluntat del que volem i no volem, a més de garantir-nos drets, allibera la família de prendre decisions en uns moments molt durs i orienta a l'equip mèdic a decidir com ha d'actuar.

Queda molt camí per fer: cal trencar amb la negació cultural de la mort i animar a la ciutadania a deixar signat el DVA. Però encara –tal com hem vist que ha passat a França– no hi ha massa gent que els presenti. Per fer-nos una idea de les xifres, el 2018 a Catalunya el Departament de Salut té enregistrats uns 85.000 testaments vitals o DVA. Això equival a un 11,2 per mil de la població catalana. Per províncies, Barcelona va al davant amb un 78% dels DVA, seguida molt de lluny per Girona (10%), Tarragona (8%) i Lleida (4%).

Parlar de la mort és tabú. No agrada ni és fàcil. De fet vivim d'esquena a ella i quan no ens toca de prop, acostumem a ignorar-la; no estem preparats i no sabem com afrontar-la. I això d'alguna manera ens castiga a la solitud i ens condemna a afrontar uns dels moments més importants i difícils de la nostra vida amb por i a no saber ni poder acomiadar-nos de la nostra gent, de la nostra família. Encarar-se amb la mort és una acció personal i intransferible i la millor manera de fer-ho, per molt dolorós que sigui emocionalment, és parlant-ne.

A l'abril de 2018 DMD-CAT es va inscriure com associació de Sitges i el mes de juny va obrir un punt d'informació. Cinc mesos després, el 26 de novembre, l'Ajuntament de Sitges va aprovar per unanimitat una Moció sobre la suport a la Mort Digna.

DMD-Sitges està carrer de Joan Tarrida, 1, 1r 2a. L'horari d'atenció és els dilluns de 18 a 20 hores (agost tancat). dmdsitges@gmail.com. T. 676 553 296

Gine Albaladejo Sánchez.

Coordinadora de DMD-Sitges.